

Dva malopridneža.

Živela sta pred nekaj leti v terzci na Dolenjskem dva páglavca, ki sta bila vsem ljudem na poti. Starejši se je zval Jurj Pretepáč a mlajši Míkljevec Ruváč. Ta dva sta se zaletávala v vsacega človeka ter nijsta nikomur mirovala. Roditelja sta ju pošiljala v učilnico, upáje, da se tam poboljšata. Često ju je učitelj opominjeval ter si mnogo prizadeval, da bi ju popravil ter zopet na pravi pot krenil, a zastonj je bilo vse; ostala sta páglavca,

hudobna in vsem ljudem v zapreko, kakor sta bila poprej, predno sta hodila v učilnico. Pravi pekël je učitelj imel ž njima, dokler nij malopridnežev pogнал za vselej iz učilnice. Mej soboj sta si bila velika prijatelja, kar vendar nij branilo, da bi se ne bila često spoprijela in do kervavega ruvala.

Míkljevec Ruváč obiše popóldne tovariša Jurija Pretepáča, da bi se na

dvorišči malo poigrala. A prijaznost nij trajala dolgo. K malu se spopadeta ter jameta se ruvati in tergati, da je bilo joj!

Nesreča ju nanese blizu hudega psa, ki je bil priklenen dvorišču k vratom. Ta ju s početka mirno gleda, a videč, da se baš čversto bijeta, skoči ves serdit na Míkljevca Ruváča, zgrabi ga z ostrimi zobmi tako nesrečno za trebuh, da mu vseka veliko rano. Míkljavec je dolgo zelo ranjen ležal na postelji in umerl bi bil, da mu nij pomogel umeteljen zdravnik.

Otroci, bodite miroljubivi in prijaznivi vsacemu, posebno mej soboj, ter vsi ljudje vas bodo ljubili.

X.

S čim si je Tomek glavo ubijal.

Kedar koli je oče Tomka poslal v kuhinjo po kupico vode, vselej ga nij dolgo bilo nazaj. Oče ga zaradi tega često opómni. Tomek se časi tudi boljše; a kaj, ko je za nekaj dnij bil zopet stari Tomek, ki potrebuje po četert ure, predno očetu prinese kupico vode iz kuhinje.

Bilo je petek o poludne. Postna grahova juha je stala uže davno na Tomkovem pladniku, a njega še nij bilo k mizi. Oče vpraša matere, kje je Tomek, a mati je vedela samo toliko, da je malo poprej stal v kuhinji pri keblu vode s kupico v roci.

To se očetu čudno zdí. Vzame brezovko z glístij ter gre v kuhinjo gledat, kaj tam dela Tomek.

Res je bil v kuhinji, kakor je mati rekla, baš pri keblu vode s kupico v roci. Kaj je delal Tomek? Potápljal je povezneno kupico v vodo ter se čudil, ka voda nikakor nehče priti do dna v kupico.

Ko zapazi očeta, hitro spusti kupico ter steče v sobo. Oče, videč, da je Tomkova zabava vsa nedolžna, nij ga kaznjeval za zdaj, ali opómnel ga je, naj takih izkušenj ne dela tedaj, kedar ga roditelja pošljeta po vodo. „Vidim,“ beseduje oče, „da se iz te poskušnje lahko kaj koristnega naučiš. Poslušaj me! Ti se dakako čudiš, kako je to, da voda nehče v kupico iti do dna, kedar jo povezneno potopiš v vodo, da - si je prazna. To ti hočem zdaj povedati. Tebi se samo zdí, da je kupica, ki jo potápljaš v vodo, prazna, ali nij tako. V kupici je vzduh (zrak), in kjer je vzduh, ondu ne more ob enem biti nič drugega. Zatorej vidiš, niti voda ne more v kupico priti do dna, ker jej vzduh brani. A ker se vzduh dá vendar nekaj stisniti, zato ipak nekoliko vode pride v kupico.

Če kupico po stráni (po šujci) potisneš v vodo, uveriš se takój, da gre voda brez vse zapreke v kupico. Zakaj? Zato, ker če kupico po stráni potisneš v vodo, gre tudi voda po stráni vanjo, ter pahne zrak iz nje.“

Tomek je pazljivo poslušal očeta, ker se mu je ta stvar zelo čudna zdela.

Takój po obédu steče zopet v kuhinjo poskušat, kar se mu je toliko krat čudno zdelo. A veselje ga k malu mine; kajti ko je razúmel to stvar, nij ga uže bilo volja, delati še dalje take poskuse.

Da mu nij oče te stvari raztolmačil, Tomek bi si bil še denes pri keblu glavo ubijal.

Lj. Tomšič.